

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

“ _____ ” _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА УКРАЇНИ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напряму підготовки 29 МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ
(шифр і назва напряму підготовки)
для спеціальності (тей) 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації, регіональні студії», 292 «Міжнародні економічні відносини»
(шифр і назва спеціальності (тей))
спеціалізації Міжнародні відносини, міжнародна інформація, країнознавство
(назва спеціалізації)
інституту, факультету, відділення ФАКУЛЬТЕТУ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
(назва інституту, факультету, відділення)

2022-2023

Зовнішня політика України. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів за напрямом підготовки «Міжнародні відносини», ОПП «Міжнародні відносини», «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародний бізнес», «Країнознавство. – Львів: ЛНУ, 2023. -

Розробник:

Кучик О.С., кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри міжнародної безпеки та стратегічних студій факультету міжнародних відносин Львівського національного університету імені Івана Франка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародної безпеки та стратегічних студій

Протокол № 1 від " 31 " 08 2023 р.

Завідувач кафедрою кафедри міжнародної безпеки та стратегічних студій

_____ доц. Кучик О. С.
(підпис)

« _____ » _____ 20__ р.

Схвалено методичною комісією факультету міжнародних відносин

Протокол №__ від «__» _____ 20__ р.

Голова методичної комісії _____ проф. Присяжнюк Ю.І.

1. Опис навчальної дисципліни
(Витяг з робочої програми навчальної дисципліни
«Зовнішня політика України»)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів, - 5	Галузь знань 29 – Міжнародні відносини (шифр, назва)	Нормативна	
	Напрямок 291 – Міжнародні відносини, суспільні комунікації, регіональні студії (шифр, назва)	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів - 2	Освітньо професійна програма «Міжнародні відносини», «Міжнародні економічні відносини, «Міжнародна інформація», «країнознавство», «міжнародний бізнес»	2-й	
Курсова робота - Ні		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин - 52		4,5-й	
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	16 год.	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		16 год.	
		<i>Лабораторні</i>	
		-	
		<i>Самостійна робота</i>	
		26 год.	
		ІНДЗ: -	
		Вид контролю: Залік, іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу "Зовнішня політика України" є вивчення концептуальних засад зовнішньої політики України, зовнішньополітичної діяльності України по забезпеченню її національних інтересів в міжнародних відносинах.

Завданнями курсу є формування національної самосвідомості, становлення професійного мислення. Складові частини курсу розкривають особливості становлення української держави як суб'єкту сучасних міжнародних відносин, місце України у сучасних міжнародних відносинах, основні принципи та напрямки зовнішньої політики України, становлення та розвиток міжнародних стосунків України з іншими державами світу, діяльність України у міжнародних, регіональних організаціях, тощо.

Для засвоєння дисципліни студенти мають знати визначальні тенденції світової історії та історії України, категорії логіки, філософської науки, соціології та політології, всесвітньої історії та теорії держави і права, міжнародного права, економічної історії та світової економіки, історії та теорії міжнародних відносин, дипломатичної та консульської служби.

Вимоги до знань та умінь

знати:

- концептуальні засади зовнішньої політики України;
- принципи та головні напрямки зовнішньої політики України;
- історію становлення та розбудови багатостороннього співробітництва України;
- проблеми та перспективи розвитку двосторонніх відносин України з іншими державами та участь в інтеграційних процесах;

уміти:

- збирати, систематизувати міжнародну інформацію, здійснювати порівняльний аналіз та використовувати її у практичній діяльності,
- аналізувати основні положення концептуальних документів в галузі зовнішньої політики,
- визначати ефективність діяльності державних інститутів відповідно до національних інтересів України;
- формулювати позицію України з актуальних проблем сучасних міжнародних відносин.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Формування та становлення основних засад дипломатичної активності української державності.

Тема 1. Зовнішня політика держави, Київська Русь на міжнародній арені

Дипломатія перших київських князів. Діяльність Олега, Ігоря, Ольги. Стосунки з Візантією. Дипломатичні документи та договори Київської Русі. Дипломатія Святослава. Візантійський напрям зовнішньої політики Володимира Великого. Європейська дипломатія Ярослава Мудрого. Християнізація Русі. Міжкнязівська дипломатія періоду роздробленості руської держави. З'їзди князів.

Тема 2. Галицько-Волинська держава

Дипломатія галицько-волинських князів. Діяльність Ярослава Осмомисла. Утворення Галицько-Волинської держави та його міжнародні наслідки. Дипломатична діяльність Данила Галицького. Золота Орда в зовнішній політиці Данила Галицького. Відносини з Римом. Зовнішня політика останніх галицьких князів.

Тема 3. Зовнішньополітична діяльність Запорізької Січі. Держава Б.Хмельницького у міжнародних відносинах

Місце козацької держави Б.Хмельницького у міжнародних відносинах. Дипломатична діяльність Б. Хмельницького в період визвольної боротьби 1648-1657 рр. Міжнародні наслідки Переяславської угоди 1654 р. Віленський договір 1956 р. Дипломатична діяльність І.Виговського.

Гадяцький трактат (1658р.) та його зовнішньополітичні наслідки. Між Польщею та Московією. Українські землі в експансіоністській політиці Польщі та Москви. Андрусівське перемир'я 1667 р. "Вічний мир" 1686 р. - поділ українських земель між Польщею та Московією XVII ст. Зовнішня політика І.Мазепи. Спроби відновлення української незалежності та російська імперська політика на Україні.

Змістовий модуль 2. Зовнішня політика українських урядів у XX-XXI ст.

Тема 4. Становлення з/п служби в період нац-визв змагань 1917- 1923 рр. УНР та ЗУНР у системі міжнародних відносин.

Україна в системі міжнародних відносин в період Першої світової війни. Передумови утворення УНР. Особливості процесу державотворення в Україні. Утворення Центральної Ради та її перетворення з національного в національно-територіальний орган влади. Проблема визнання України. Розвиток відносин Центральної Ради з Тимчасовим Урядом.. Характер взаємовідносин між Центральною Радою і більшовицьким Раднаркомом. Ультиматум Рад наркому УНР та розв'язання агресії проти України. "Московсько-українська війна". Характер стосунків УНР з країнами Антанти. Дипломатична діяльність УНР. Становлення зовнішньополітичної служби УНР.

Проблема миру – як основний напрям зовнішньої політики. Зовнішньополітичні альтернативи Української Центральної Ради. Участь Центральної Ради у переговорах з Центральними державами: Позиції Делегації УНР. Принцип демократичного миру й мирного співіснування. Берестецька угода 9 лютого 1918 р. Військово-політичний союз УНР з країнами Центрального блоку.

Передумови встановлення гетьманату в Україні. Зовнішня політика Павла Скоропадського. Відносини України з країнами Центральної Європи. Відносини з національними державами що утворилися на пост російському просторі. Стосунки з Доном, Кубанню. Білоруссю. Кримський півострів в зовнішній політиці уряду П.Скоропадського. Проблема об'єднання українських земель. Дипломатична діяльність Директорії. Діяльність дипломатичних місій Директорії за кордоном.

Утворення ЗУНР та її зовнішньополітичні орієнтації. Відносини між УНР і ЗУНР. Об'єднання Наддніпрянської та Наддністрянської України. Акт про Злуку УНР та ЗУНР.

Війна з Радянською Росією. УНР і громадянська війна в Росії. Польсько-українська війна: її міжнародний аспект. Варшавська угода 1920 р. та її оцінка. Радянсько-польська війна. Наслідки Ризького мирного договору для України.

Тема 5. Становлення України на міжнародній арені у другій половині XX століття

Утворення більшовицького та радянського центрів влади в Україні. НКЗС УСРР та «українська закордонна політика». Міжнародна діяльність керівництва УСРР на початку 20-х років. Скорочення міжнародних зв'язків України, їх підпорядкування центральним органам влади. Ліквідація Народного Комісаріату закордонних справ УРСР.

Українське питання у європейській політиці міжвоєнного періоду. Польська колонізація західноукраїнських земель. Україна у загарбницькій програмі гітлерівської Німеччини. Карпатоукраїнська держава, міжнародні аспекти її створення й існування.

Загострення міжнародних суперечностей напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі переговори й Пакт про ненапад 23 серпня 1939 р. Перерозподіл сфер впливу у Центрально-Східній Європі. Таємний протокол. Оцінка пакту Молотова-Ріббентропа та Таємного протоколу. Вплив пакту Молотова-Ріббентропа на долю українських земель. Приєднання західноукраїнських земель до складу СРСР. Окупація України Німеччиною. Політика Німеччини на окупованих територіях.. Зовнішньополітичне значення возз'єднання українських земель. Входження Бессарабії й Північної Буковини до складу УРСР. Звільнення України від німецьких окупантів. Участь українців у визвольній боротьбі з окупаційним режимом в Україні.. Українське питання на міжнародних конференціях антигітлерівської коаліції.

УРСР в розв'язанні проблем повоєнного устрою Європи. Укладення мирних договорів із союзниками Німеччини. УРСР і розв'язання дунайської проблеми. Белградська міжнародна конференція. Укладання Конвенції про режим судноплавства на Дунай 18 серпня 1948 р.

Участь УРСР в процесі мирного врегулювання німецького питання. Діяльність ЮНРРА в Україні у 1945-1948 рр. Врегулювання територіальних питань та зміни українських кордонів.

Тема 3. Зовнішньополітична діяльність Запорізької Січі. Держава Б.Хмельницького у міжнародних відносинах	6	4	2										
Тема 4. Становлення зовнішньополітичної служби в період нацвизв змагань 1917- 1923 рр. УНР та ЗУНР у системі міжнародних відносин.	6	4	2										
Тема 5. Становлення України на міжнародній арені у другій половині ХХ століття	6	2	4										
Тема 6. Становлення незалежної України на міжнародній арені	8	4	4										
Разом – зм. модуль 2	20	10	10										
Усього годин	36	18	18										

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Дипломатія Київської Русі	2
2	Тема 2. Золотоординська дипломатія. Данило Галицький	2
3	Тема 3. Запорізька Січ у міжнародних відносинах	2
4	Тема 4. Дипломатичні відносини козацької держави	2
4	Тема 5. Модуль №1. Письмова робота. Тест-завдання	2
4	Тема 6. Концептуальні засади зовнішньої політики України 1917-1923рр	4
4	Тема 7. Концептуальні засади зовнішньої політики незалежної України	4
Всього		18

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підготувати реферативну доповідь на задану тему до практичного заняття	...
2	Опрацювання нормативно-правової бази здійснення зовнішньополітичної діяльності України	...
	Разом	

Теми реферативних доповідей у рамках тематики практичних (семінарських занять)

1. Підготуйте реферативну доповідь на тему: Договір 911 р. між Руссю і Візантією та його значення для руської державності.
2. Підготуйте виступ на тему: Дипломатія князя Святослава.
3. Підготуйте реферативну доповідь на тему: Дипломатичні стосунки Д.Галицького
4. Підготуйте виступ на тему: Гадяцький трактат та його значення для України..
5. Підготуйте виступ на тему: Відносини між УНР та ЗУНР.
6. Місце українського питання в політиці країн Антанти.
7. Підготуйте виступ на тему: Діяльність уряду у Тарнові.
8. Голодомор 1932-1933 рр. в політиці країн Європи.
9. Підготуйте виступ на тему: Таємний протокол до Пакту Молотова-Ріббентропа..
10. Місце українського визвольного руху в Русі Опору в роки війни.
11. Законспектувати найважливіші міжнародні документи, підписані УРСР в рамках ООН.
12. Скласти хронологічну таблицю документів підписаних Україною в 60-х роках.
13. Підготувати реферативне повідомлення на тему: "Участь України у миротворчих акціях ООН".
14. Визначити у формі реферативного повідомлення позиції СНД з питання формування кордонів.
15. Проаналізувати концепцію Росії "спільних кордонів СНД" відповідно національних інтересів України.
16. Законспектувати основоположні акти зовнішньої політики України: "Декларація про державний суверенітет України", "Про реалізацію Декларації про суверенітет України в сфері зовнішніх зносин", "Основні напрямки зовнішньої політики України" та Конституцію України .
17. Проаналізувати у письмовому повідомленні статутні документи СНД та національні законодавчі акти України щодо СНД.
18. Підготувати виступ на семінарі на тему: "Стан та перспективи розвитку відносин України з країнами членами СНД".
19. Законспектувати Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Росією (31 травня 1997 р.).
20. Проаналізувати у рефераті російсько-українські взаємини в контексті розширення НАТО на схід.

7. Методи контролю

Система контролю знань та вмінь студентів охоплює:

- Модульний контроль.

Написання студентами 2 модулів, кожен з яких оцінюється максимально у 10 балів. Оцінюється чіткість викладу та ґрунтовність відповіді.

- **Самостійна робота студента** полягає у підготовці доповіді відповідно до тематики й оцінюється максимально у 10 балів.

- **Виступи на семінарських заняттях.** Оцінювання виступів студентів здійснюється за шкалою від 0 до 5 балів.

- Підсумковий контроль.

Залік виставляється у випадку успішності студентів у семестрі не менше 26 балів. Кількість отриманих студентами балів у семестрі множиться на коефіцієнт "2".

8. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів складає 50 балів за поточну успішність та 50 балів на іспиті (заліку).

Критерії оцінювання знань за різними видами робіт:

Види робіт	Приблизна частка у підсумковій одиниці
Модульний контроль № 1	(від 0 до 10 балів)
Модульний контроль № 2	(від 0 до 10 балів)
Самостійна робота	(від 0 до 10 балів)
Виступи на семінарських заняттях	(від 0 до 20 балів)

Приклади розподілу балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Залік	Сума
Змістовий модуль № 1				Змістовий модуль № 2				50	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
30+20=50*2									

При оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

9. Критерії оцінювання знань студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
E	Студент виявляє знання і розуміння основних положень теоретичного матеріалу. Дає правильні, але недостатньо осмислені відповіді. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, наводити окремі власні приклади на підтвердження власних думок
D	Студент вміє застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом дає відповіді логічно, допускаючи при цьому неточності.
C	Студент добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує основні положення із самостійною і правильною аргументацією.

В	Студент має повні, глибокі знання, здатний застосовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення. Вміє аргументовано використовувати отримані знання в різних ситуаціях, самостійно знаходити інформацію, ставити і розв'язувати проблеми
А	Студент має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.

10. Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	За національною шкалою	
		Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік
A	90 - 100	5	<i>Відмінно</i>
B	81-89	4	<i>Дуже добре</i>
C	71-80		<i>Добре</i>
D	61-70	3	<i>Задовільно</i>
E	51-60		<i>Достатньо</i>

11. Методичне забезпечення

1. Кучик О.С., Заяць О.А. Зовнішня політика України. Навч. посіб. – К.: Знання 2010. - 479 с.

12. Рекомендована література (основна)

1. Васильєва-Чекаленко Л.Д. Україна у міжнародних відносинах (1944-1996). Навч. посібник. - К.: Освіта, 1998. - 234 с.
2. Гальчинський А. Україна на перехресті геополітичних інтересів - К.: Знання України, 2002. - 180 с.
3. Данільян О.Г., Дзьобань О.П., Панов М. Національна безпека України: структура та напрямки реалізації: Наук. посібник -Харків.: Фоліо, 2002- 285 с.
4. Зленко А.М. Дипломатія і політика України в процесі динамічних геополітичних змін. - К.: Фоліо, 2003 - 559 с.
5. Івченко О.Г. Україна в системі міжнародних відносин: історична ретроспектива та сучасний стан. -К.: "РІЧУАННП", 1997-688 с.
6. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: заснування і етапи становлення: Навч. посібник - К.: Либідь, 2002. - 448 с.
7. Коппель О.А., Пархомчук О.С. Міжнародні відносини ХХ століття: Навч. посібник. - К.: Школяр, 1999. - 255с.
8. Кордони України: Історична ретроспектива та сучасний стан -К.: Основи, 2003- 162 с.
9. Мармазов В.Е., Піляєв І.С. Україна в політико-правовому просторі Ради Європи: досвід і проблеми - К.: Вентурі, 1999. - 400 с.
10. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945-70-ті роки): Підручник / В.А. Манжола, М.М. Білоусов, Л.Ф. Гайдуков та ін. - К.: Либідь, 1999. - 558 с.
11. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000-ті рр.): Підручник/ Л.Ф. Гайдуков, В.Г. Кремень, Л.В. Губерський та ін. - К.: Либідь, 2001. - 622 с.
12. Нариси з історії дипломатії України / Під ред. Смоля В.А., Галенко О.І., Камінський Є.С., Кірсенко М.В. та ін. - К.: "Альтернативи", 2001- 736 с.

13. *Овсій І.О.* Зовнішня політика України (від давніх часів до 1944 року). Навч. посібник. - К.: Либідь, 1999. - 240 с.
14. ООН і Україна: разом у нове тисячоліття. - К.: Київська Правда, 2000. - 347 с.
15. *Сорока М.М.* Світ відкриває Україну: Про зовнішню політику Української держави у 90-х рр. XX ст.: Статті. Документи. Коментарі - К.: Київська Правда, 2001. - 782 с.
16. Україна дипломатична. Науковий щорічник. Випуск перший // Упорядники Б.Гуменюк, П.Кривонос, С.Грабор, А.Денисенко. - К.: Інформаційно-видавничий центр „Планета“, 2000. - 423 с.
17. Україна і Європа (1990-2000рр.) Україна в міжнародних відносинах з країнами - членами Європейського союзу. Анотована історична хроніка / І.М. Мельникова та ін. - К.: Ін-т Історії України НАН України, 2001. - 308 с.
18. Україна на міжнародній арені: Збірник документів і матеріалів (1991-1995рр.) - К.: Юрінком Інтер, 1998. - 495 с.
19. *Цветков Г.М.* Міжнародні відносини й зовнішня політика в 1917-1945 рр.: Навч. посібник. - К.: Либідь, 1997. - 232 с.
20. *Чиж І.С.* Україна в Раді Європи. - К.: Парламентське видавництво, 2001. - 384 с.

Рекомендована література (додаткова)

1. *Бжезинський З.* Велика шахівниця. - К.: Основи, 2000. - 242 с.
2. *Бжезинський З.* Голос разума из Москвы. //США: Экономика, политика, идеология. - 1996.- № 10.-С. 9-10.
3. *Білодід Р., Балтажі М.* Динамічними темпами: українсько-литовські відносини. Минуле, сучасність, майбутнє //Політика і час. - 1995.- № 8. - С. 19-25.
4. *Божко О.* Кубинський маршрут //Політика і час.- 1996.- № 2. - С. 47-48.
5. В інтересах миру і дружби між народами. Міжнародно-правова діяльність УРСР. 1945 – 1972. Документи і коментарі. /Автор коментарів і упорядник К.С. Забігайло. - К., Вища школа, 1974. - 243с.
6. Вектори української дипломатії. З прес-конференції Міністра закордонних справ України Г.Й. Удовенка 6 вересня 1995 р. // Політика і час. - 1995.-№ 10-С. 3-9.
7. Возз'єднання. Збірник архівних документів та матеріалів (травень 1944 - січень 1946 рр.) /Упор. О.Д. Довганич, А.М. Шикита та ін. - Ужгород: Закарпаття, 2000. - 326с.
8. Все про Україну = All about Ukraine: У 2 т. /В.А. Смолій та ін. - К.: Альтернативи, 1998. - 544 с.
9. *Галенко О. І.* Документальні публікації з історії Української РСР: теорія та джерелознавчий аналіз АН УРСР. Ін-т історії України.- К.: Наукова думка, 1991. - 322 с.
10. *Горак В.* Зліт і падіння Директорії //Віче.-1995.-№4.-С. 106-116.
11. *Городня Н.* Їм потрібні були сильні союзники. Українське питання на Паризькій мирній конференції 1919 р. // Політика і час. - 1995. -№ П.- С. 75-80.
12. *Городня Н.Д.* Позиція західних держав щодо державності України (листопад 1918 – квітень 1919) //Питання нової та новітньої історії: Міжвідомчий наук. Збірник. - К.,1994. -Вип.40.- С. 120-130.
13. *Гриневич В.А.* Утворення Народного Комісаріату Закордонних справ Української РСР: проекти і реалії (1944-46 рр.) // Український історичний журнал. - 1995. -№3. - С.35-46.
14. Дипломатія сучасної України. - К.: Либідь, 1997 - 83 с.
15. *Дюрозель Ж.Б.* Історія дипломатії від 1919 року до наших днів. - К.: Основи, 1995. - 904 с.
16. Європейський Союз та Україна. - К.: Представництво ЄК в Україні, 1997. - 65 с.
17. З думою про Україну. Симон Петлюра // Наука і суспільство. - 1996.-№ 5-6. -С. 19-22.
18. *Зленко А.М.* Від внутрішніх потреб до зовнішніх пріоритетів: Виступи, промови, інтерв'ю, статті. - К.:Преса України, 2002. - 346 с.
19. *Зуева К.* Новые концепции европейской интеграции //Мировая экономика и международные отношения. - 1996.-№ 11.-С. 94-102.
20. *Івченко О.Г.* Україна в системі міжнародних відносин: історична ретроспектива та сучасний стан. - К.: "РІЧ УАННП", 1997. - 756 с.
21. *Камінський А.* Вступ до міжнародних відносин.: Курс лекцій. - Львів: Світ, 1995 - 154с.

22. Камінський Є. Дашкевич А. Україна-США: прорив неминучий // Політика і час. - 1994. - № 10.- С. 25-31.
23. Камінський Є.Є. Політика США в українському питанні (1917-1990рр.) .-К., 1993.-322 с.
24. Канцелярук Б. США – Україна. Погляд крізь європейську призму // Віче. - 1996Г-№ 7. - С. 107-113.
25. Карбачинський О. На відстані одного кроку. Україна приєднується до центрально-європейської ініціативи // Політика і час. - 1995. - № 11.-С. 48-50.
26. Карпенко Ф.П. Рівноправна і повноправна Українська РСР у міжнародних стосунках. - Львів: Каменярь, 1987. - 76 с.
27. Киссинджер Г. Дипломатія. - М.: Ладомир, 1997. - 542 с.
28. Клименко В. Українська гетьманська держава 1918 року: її місце в українській революції //Нова політика. - 1996. - №4.- С.59-61.
29. Кононенко К. Україна і Росія. Соціально-економічні підстави для національної ідеї. 1917 - 1960. - Мюнхен, 1965. - 168 с.
30. Копиленко М.Л. Українсько-німецькі відносини: здобутки, проблеми, перспективи. - К.: НІСД, 1996. - 254 с.
31. Костенко Ю. Перші кроки: віденський вимір //Політика і час. -1996.-№ 9.-С. 15-21.
32. Крамаревський О. І мінуси і плюси. Розширення НАТОї безпека України //Політика і час. - 1996. - № 7. - С. 28-32.
33. Кремень В.Г., Табачник Д.В., Ткаченко В.М. Україна: альтернативи поступу (критика історичного досвіду). - К.: АРС-Юкрейн, 1996. - 764 с.
34. Кудряченко А. Про стан та можливості поліпшення українсько-німецьких відносин //Нова політика. - 1996. - №4. - С.45-50.
35. Кузьо Т. Украина и чеченский кризис //Политическая мысль. -
36. 1995.-Ш.-С.74-79.
37. Кузьо Т. Чеченська криза і ближнє зарубіжжя //Політика і час. -1995.-№8.-С.41-52.
38. Кулик В. Розширення НАТО і позиція Україна //Політика і час. - 1995.-№ П.-С. 54-60.
39. Кучик О. Зовнішньополітична діяльність українських урядів і міжнародне становище України в перші повоєнні роки (1921-1923 рр.) // Україна в міжнародних відносинах ХХ століття. – Львів: Світ, 1997. – С.58-70.
40. Кучик О. До питання про переговори Директорії з державами Антанти в січні-лютому 1919 р. // Питання історії міжнародних відносин. Матеріали науково-практичної конференції “Актуальні проблеми історії міжнародних відносин нового та новітнього часу”. – Одеса, 1996. – С.119 – 121.
41. Кучик О. Діяльність дипломатичної місії УНР в Лондоні у 1919 р. // Наукові зошити історичного факультету Львівського державного університету ім. І.Франка. – Львів: Видавничий центр ЛДУ, 1999. – Вип.2. – С.146-151.
42. Кучик О. Союзницька інтервенція на Україні (1918-1919). – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка,1999. – 69с.
43. Кучик О. Українське питання в політиці Великобританії (1914-1918 // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 1999. – Вип.1. – С.53 - 61.
44. Кучик О. Міжнародне становище України в 1918-1919 рр. // Україна: культурна спадщина, національна свідомість / Інститут українознавства імені І.Крип'якевича НАН України. – Випуск 6: Західно Українська Народна Республіка. Історія і традиції. – Львів, 2000. – С.248 – 251.
45. Кучик О. Зовнішньополітичні альтернативи Української Центральної Ради // Схід. – 2001.- № 1(38). – С.32-36.
46. Кучик О., Трофимович В.В. Українсько-польська війна і політика Антанти (1919). – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – 60с.
47. Кучик О. Українське питання в зовнішній політиці держав Антанти (1917 – 1920рр.) – Львів, Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. – 256с.
48. Мацейко Ю. Ідеальних моделей не буває. Пошук європейської архітектури безпеки і міжнародні організації //Політика і час. - 1996.-№11.-С.28-31.

49. *Моисеенко В., Соломатин Ю.* Україна-XXI: На распутье между Европой и Евразией, или Германия и Россия? // Віче. - 1995. - №1. - С. 139-154.
50. *Немчинов І.* Україна та Росія напередодні ХХІ століття: союз чи співіснування? // Нова політика. - 1996. - №4. - С. 51-54.
51. *Пирожков С., Чумак В.* Україна і НАТО // Політика і час. - 1995. - №6. - С. 13-17.
52. *Побережний В.* Основа для оптимістичного прогнозу. Минуле і сучасне українсько-турецьких відносин // Політика і час. - 1996. - №6. - С. 10-15.
54. *Порохнявий Ю.* Проблема кордонів України // Політика і час. - 1994. - № 2. - С. 42-44.
55. *Протопопов А.С., Козьменко В.М., Елманова Н.С.* История международных отношений и внешней политики России (1648-2000): Учебник для вузов - М.: Аспект Пресс, 2003. - 343 с.
56. Россия государственные приоритеты и национальные интересы - М.: РОССПЭН, 2000 - 399 с.
57. *Руденко Г.М.* Україна дипломатична. - К.: Генеральна дирекція по обслуг. інозем. Представництв, 1999. - 176 с.
58. *Симоненко Р.* Міжнародне утвердження України // Політика і час. - 1995. - № 8. - С. 65-57; № 12. - С. 57-68.
59. Советская внешняя политика в годы «холодной войны» (1945-1985). Новое прочтение / Отв. Ред. Нежинский Н.Н. - М.: Международные отношения, 1995. - 288 с.
60. Современные международные отношения: Учебник для вузов / Под ред. Торкунова А.В. - М.: РОССПЭН, 2000 - 567 с.
61. *Тураев В.А.* Глобальные вызовы человечеству. Учебное пособие. - М.: Лотос, 2002. - 192с.
62. *Турянський І.* Потрібен нам берег Турецький // Політика і час. - 1995. - №10. - С. 24-29.
63. Україна-Австрія. Рівень парламентаризму, соціального партнерства, демократії // Віче. - 1996. - № 3. - С. 102-119.
64. *Устименко В. С.В.* Петлюра: «...Я вірю, що Україна як держава буде» // Віче. - 1995. - № 2. - С. 144-154.
65. *Уткин А.И.* Американская стратегия для XXI века - М.: Лотос, 2000. - 272с.
66. *Федуняк С.* НАТО и Украина // Мировые экономические и международные отношения. - 1996. - № 3. - С. 100-104.
67. *Фролов В.Л.* Вашингтон и ядерное наследие СССР // США: Экономика, политика, идеология. - 1995. - № 7. - С. 32-43.
68. *Чалий В.* Українська держава 1917-1920 рр. як суб'єкт міжнародного права // Нова політика. - 1996. - № 1. - С. 35-41.
69. *Шишков Ю.В.* Судьба британского содружества наций: воспоминание и будущее СНГ // Общественные науки и современность. - 1996. - № 3. - С. 73-85.
70. *Яровий В.І.* Історія західних та південних слов'ян у ХХ ст.: Курс лекцій. - К.: Либідь, 1996. - 269 с.

13. Інтернет-ресурси

1. Всесвітня організація охорони здоров'я – <http://www.who.ch/>
2. Світова організація торгівлі – <http://www.wto.org/>
3. Світовий банк – <http://www.worldbank.org/>
4. Міжнародні організації системи ООН – <http://www.unsystem.org/>
5. Міжнародний комітет Червоного Хреста – <http://www.icrc.org/>
6. Міжпарламентська асамблея країн-членів СНД (МПА СНД) – <http://www.iacis.ru/>
7. Журнал «Мировые процессы» (журнал теорії міжнародних відносин і світової політики) – <http://www.intertrends.ru/three.htm>
8. ОБСЄ – <http://www.osce.org/>
9. ООН – <http://www.un.org/>
10. Представництва міжнародних організацій в Женеві – <http://geneva.intl.ch/gi/egimain/ety03.htm>
11. Програма Розвитку ООН (UNDP) – <http://www.undp.org/>
12. Рада Європи – <http://www.coe.int>
13. СНД – <http://www.cis.minsk.by/>
14. Управління Верховного комісара ООН по правам людини – <http://www.ohchr.org/english/bodies/>

15. ЮНЕКО - <http://www.unesco.org/>

Робоча програма складена на основі: **освітньо-професійної програми** ГСВО

_____ напряму _____
(шифр, назва)

варіативної частини освітньо-професійної програми спеціальності

_____

(шифр, назва)

Робоча програма складена

_____

(вчена ступінь, вчене звання, ім'я та ініціали автора (ів) програми)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри (циклової, предметної комісії)

_____

Протокол № ____ від. “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедрою (циклової, предметної комісії) _____

/ _____ /

(підпис)

(прізвище та ініціали)

“ ____ ” _____ 20__ р

Схвалено методичною комісією напряму (спеціальності) _____

_____

(шифр, назва)

Протокол № ____ від. “ ____ ” _____ 20__ р.

“ ____ ” _____ 20__ р. Голова _____ /

_____ /

(підпис)

(прізвище та ініціали)

1. РІВЕНЬ СФОРМОВАНOSTІ ВМІНЬ ТА ЗНАНЬ

Шифр умінь та змістових модулів	Зміст умінь, що забезпечується
1.01.03	Використовувати на практиці положення теорії міжнародних відносин
1.01.03.02	Міжнародні відносини як суспільно-історичний феномен
1.01.03.03	Суб'єкти міжнародних відносин
1.01.03.04	Процес детермінації зовнішньополітичної поведінки суб'єктів міжнародних відносин
1.01.03.05	Механізм та процес прийняття зовнішньополітичного рішення
1.01.03.06	Проблема "сили" в теорії міжнародних відносин
1.01.03.07	Глобальна система міжнародних відносин
1.01.03.08	Співробітництво та інтеграція в міжнародних відносинах
1.01.03.09	Міжнародний конфлікт
1.01.04	Використовувати на практиці теоретичні положення для аналізу міжнародних відносин і зовнішньої політики країн світу
1.01.04.01	Історія міжнародних відносин
1.01.04.02	Політологія міжнародних відносин
1.01.04.03	Зовнішня політика країн
1.01.04.04	Світова політика
1.01.04.06	Концептуально-теоретичні основи зовнішньої політики незалежної України
1.01.04.12	Участь України в субрегіональному співробітництві в регіоні ЦСЄ
1.01.04.14	Діяльність незалежної України в ООН
1.01.05.03	Встановлення дипломатичних відносин
1.01.05.04	Відкриття дипломатичних представництв та завершення дипломатичної місії
1.01.05.14	Міжнародні організації як форма та вияв багатосторонньої дипломатії
1.01.06	Використовувати знання про міжнародні організації і брати участь в їх діяльності як в Україні, так і за її межами
1.01.06.01	Перші міжнародні організації. Ліга націй
1.01.06.02	ООН і основи її функціонування
1.01.06.03	Роль ООН в світовій політиці

1.01.06.04	Спеціалізовані установи ООН: загальна характеристика
1.01.06.05	Економічні спеціалізовані установи ООН
1.01.06.06	ЮНЕСКО. Міжнародна організація праці
1.01.06.07	Фінансові спеціалізовані установи ООН
1.01.06.09	Міжурядові регіональні організації
1.01.06.10	ОБСЄ
1.01.06.11	Регіональні організації союзного типу
1.01.06.13	Неурядові міжнародні організації
1.01.07.15	Протокол в міжнародних організаціях, на міжнародних конференціях та нарадах
1.01.09.01	Поняття та характерні риси міжнародного права
1.01.09.05	Норми міжнародного права
1.01.09.19	Право міжнародних організацій
1.01.13.06	Співробітництво України з країнами СНД та іншими угрупованнями
1.01.18.07	Діяльність ЮНЕСКО в галузі комунікацій
1.01.18.11	Інформаційний вимір діяльності Ради Європи
1.01.18.02	Міжнародний політичний конфлікт
1.01.21.03	Усний переклад
3.11.01	Пошук нової текстової інформації (робота з джерелами навчальної, наукової та довідкової інформації)

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Лекційний курс

Шифр змістового модуля	Назва змістового модуля	Кількість аудиторних годин
Змістовий модуль 1. Формування та становлення основних засад дипломатичної активності української державності.		
3.26.	Тема 1. Зовнішня політика держави, Київська Русь на міжнародній арені	2
	Тема 2. Галицько-Волинська держава	2
	Тема 3. Зовнішньополітична діяльність Запорізької Січі. Держава Б.Хмельницького у міжнародних відносинах	4
Змістовий модуль 2. Зовнішня політика українських урядів у ХХ-ХХІ ст..		

	Тема 4. Становлення зовнішньополітичної служби в період нац-визв змагань 1917- 1923 рр. УНР та ЗУНР у системі міжнародних відносин.	4
	Тема 5. Становлення України на міжнародній арені у другій половині ХХ століття	2
	Тема 6. Становлення незалежної України на міжнародній арені	4

2.2. Семінарські заняття

Шифр змістового модуля	Назви змістового модуля	Кількість аудиторних годин
	Змістовий модуль 1. Формування та становлення основних засад дипломатичної активності української державності.	10
1	Тема 1. Дипломатія Київської Русі	2
2	Тема 2. Золотоординська дипломатія. Данило Галицький	2
3	Тема 3. Запорізька Січ у міжнародних відносинах	2
4	Тема 4. Дипломатичні відносини козацької держави	2
5	Тема 5. Модуль №1. Письмова робота. Тест-завдання	2
	Змістовий модуль 1. Зовнішня політика українських урядів у ХХ-ХХІ ст...	8
6	Тема 6. Концептуальні засади зовнішньої політики України 1917-1923рр	4
7	Тема 7. Концептуальні засади зовнішньої політики незалежної України	4
Всього		18

Шифр змістового модуля	Назви змістового модуля	Кількість аудиторних годин
3.26.	Змістовий модуль 1. Цілі, завдання, загальні принципи міжнародних організацій. Організації «системи ООН»	6
3.26.01	Тема 1. Поняття та функції міжнародних організацій	4
3.26.03	Тема 2. Міжнародні організації в системі ООН	6
3.27.	Змістовий модуль 2. Регіональні, фінансові, неурядова міжнародні організації	8
3.27.01	Тема 3. Участь України в регіональних міжнародних організаціях	4
3.27.03	Тема 4. Роль неурядових організацій у інтеграційних процесах України	4

2.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підготувати реферативну доповідь на задану тему до практичного заняття	30
2	Опрацювання нормативно-правової бази здійснення зовнішньополітичної діяльності України	14
	Разом	44

Теми реферативних доповідей у рамках тематики практичних (семінарських) занять)

21. Підготуйте реферативну доповідь на тему: Договір 911 р. між Руссю і Візантією та його значення для руської державності.
22. Підготуйте виступ на тему: Дипломатія князя Святослава.
23. Підготуйте реферативну доповідь на тему: Дипломатичні стосунки Д.Галицького
24. Підготуйте виступ на тему: Гадяцький трактат та його значення для України..
25. Підготуйте виступ на тему: Відносини між УНР та ЗУНР.
26. Місце українського питання в політиці країн Антанти.
27. Підготуйте виступ на тему: Діяльність уряду у Тарнові.
28. Голодомор 1932-1933 рр. в політиці країн Європи.
29. Підготуйте виступ на тему: Таємний протокол до Пакту Молотова-Ріббентропа..
30. Місце українського визвольного руху в Русі Опору в роки війни.
31. Законспектувати найважливіші міжнародні документи, підписані УРСР в рамках ООН.
32. Скласти хронологічну таблицю документів підписаних Україною в 60-х роках.
33. Підготувати реферативне повідомлення на тему: "Участь України у миротворчих акціях ООН".
34. Визначити у формі реферативного повідомлення позиції СНД з питання формування кордонів.
35. Проаналізувати концепцію Росії "спільних кордонів СНД" відповідно національних інтересів України.
36. Законспектувати основоположні акти зовнішньої політики України: "Декларація про державний суверенітет України", "Про реалізацію Декларації про суверенітет України в сфері зовнішніх зносин", "Основні напрямки зовнішньої політики України" та Конституцію України .
37. Проаналізувати у письмовому повідомленні статутні документи СНД та національні законодавчі акти України щодо СНД.
38. Підготувати виступ на семінарі на тему: "Стан та перспективи розвитку відносин України з країнами членами СНД".
39. Законспектувати Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Росією (31 травня 1997 р.).
40. Проаналізувати у рефераті російсько-українські взаємини в контексті розширення НАТО на схід.

3. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ПІДРУЧНИКІВ, МЕТОДИЧНИХ ТА ДИДАКТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ

1. Кучик О.С., Заяць О.А. Зовнішня політика України. Навч. посіб. – К.: Знання 2010. - 479 с.

2. *Васильєва-Чекаленко Л.Д.* Україна у міжнародних відносинах (1944-1996). Навч. посібник. - К.: Освіта, 1998. - 234 с.
3. *Гальчинський А.* Україна на перехрестті геополітичних інтересів - К.: Знання України, 2002. - 180 с.
4. *Данільян О.Г., Дзьобань О.П., Панов М.* Національна безпека України: структура та напрямки реалізації: Наук. посібник -Харків.: Фоліо, 2002- 285 с.
5. *Зленко А.М.* Дипломатія і політика України в процесі динамічних геополітичних змін. - К.: Фоліо, 2003 - 559 с.
6. *Івченко О.Г.* Україна в системі міжнародних відносин: історична ретроспектива та сучасний стан. -К.: "РІЧУАННП", 1997-688 с.
7. *Копійка В., Шинкаренко Т.* Європейський Союз: заснування і етапи становлення: Навч. посібник - К.: Либідь, 2002. - 448 с.
8. *Коптель О.А., Пархомчук О.С.* Міжнародні відносини ХХ століття: Навч. посібник. - К.: Школяр, 1999. - 255с.
9. *Кордони України: Історична ретроспектива та сучасний стан* -К.: Основи, 2003- 162 с.
10. *Мармазов В.Е., Пільєв І.С.* Україна в політико-правовому просторі Ради Європи: досвід і проблеми - К.: Вентурі, 1999. - 400 с.
11. *Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945-70-ті роки): Підручник / В.А. Манжола, М.М. Білоусов, Л.Ф. Гайдуков та ін.* - К.: Либідь, 1999. - 558 с.
12. *Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000-ті рр.): Підручник/ Л.Ф. Гайдуков, В.Г. Кремень, Л.В. Губерський та ін.* - К.: Либідь, 2001. - 622 с.
13. *Нариси з історії дипломатії України / Під ред. Смоля В.А., Галенко О.І., Камінський Є.Є., Кірсенко М.В. та ін.* - К.: "Альтернативи", 2001- 736 с.
14. *Овсій І.О.* Зовнішня політика України (від давніх часів до 1944 року). Навч. посібник. - К.: Либідь, 1999. - 240 с.
15. *ООН і Україна: разом у нове тисячоліття.* - К.: Київська Правда, 2000. – 347 с.
16. *Сорока М.М.* Світ відкриває Україну: Про зовнішню політику Української держави у 90-х рр. ХХ ст.: Статті. Документи. Коментарі - К.: Київська Правда, 2001. - 782 с.
17. *Україна дипломатична. Науковий щорічник. Випуск перший // Упорядники Б.Гуменюк, П.Кривонос, С.Грабор, А.Денисенко.* - К.: Інформаційно-видавничий центр „Планета", 2000. - 423 с.
18. *Україна і Європа (1990-2000рр.)Україна в міжнародних відносинах з країнами - членами Європейського союзу. Анотована історична хроніка / І.М. Мельникова та ін.* - К.: Ін-т Історії України НАН України, 2001. - 308 с.
19. *Україна на міжнародній арені: Збірник документів і матеріалів (1991-1995рр.)* - К.: Юрінком Інтер, 1998. - 495 с.
20. *Цветков Г.М.* Міжнародні відносини й зовнішня політика в 1917-1945 рр.: Навч. посібник. - К.: Либідь, 1997. - 232 с.
21. *Чиж І.С.* Україна в Раді Європи. - К.: Парламентське видавництво, 2001. - 384 с.
22. *Бжезинський З.* Велика шахівниця. - К.: Основи, 2000. - 242 с.
23. *Бжезинський З.* Голос разума из Москвы. //США: Экономика, политика, идеология. - 1996 .- № 10. –С. 9-10.
24. *Білодід Р., Балтажі М.* Динамічними темпами: українсько-литовські відносини. Минуле, сучасність, майбутнє //Політика і час. - 1995.- № 8. - С. 19-25.
25. *Божко О.* Кубинський маршрут //Політика і час.- 1996.- № 2. - С. 47-48.
26. *В інтересах миру і дружби між народами. Міжнародно-правова діяльність УРСР. 1945 – 1972. Документи і коментарі. /Автор коментарів і упорядник К.С. Забігайло.* - К., Вища школа, 1974. - 243с.
27. *Вектори української дипломатії. З прес-конференції Міністра закордонних справ України Г.Й. Удовенка 6 вересня 1995 р. // Політика і час. - 1995 .-№ 10-С. 3-9.*
28. *Возз'єднання. Збірник архівних документів та матеріалів (травень 1944 - січень 1946 рр.) /Упор. О.Д. Довганич, А.М. Шикита та ін.* - Ужгород: Закарпаття, 2000. - 326с.
29. *Все про Україну = All about Ukraine: У 2 т. /В.А. Смолій та ін.* - К.: Альтернативи, 1998. - 544 с.
30. *Галенко О. І.* Документальні публікації з історії Української РСР: теорія та джерелознавчий аналіз АН УРСР. Ін-т історії України.- К.: Наукова думка, 1991. - 322 с.

31. Горак В. Зліт і падіння Директорії // Віче.-1995.-№4.-С. 106-116.
32. Городня Н. Їм потрібні були сильні союзники. Українське питання на Паризькій мирній конференції 1919 р. // Політика і час. - 1995. -№ П.- С. 75-80.
33. Городня Н.Д. Позиція західних держав щодо державності України (листопад 1918 – квітень 1919) // Питання нової та новітньої історії: Міжвідомчий наук. Збірник. - К.,1994. -Вип.40.- С. 120-130.
34. Гриневич В.А. Утворення Народного Комісаріату Закордонних справ Української РСР: проекти і реалії (1944-46 рр.) // Український історичний журнал. - 1995. -№3. - С.35-46.
35. Дипломатія сучасної України. - К.: Либідь, 1997 - 83 с.
36. Дюрозель Ж.Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів. - К.: Основи, 1995. - 904 с.
37. Європейський Союз та Україна. - К.: Представництво ЄК в Україні, 1997. - 65 с.
38. З думою про Україну. Симон Петлюра // Наука і суспільство. - 1996.-№ 5-6. -С. 19-22.
39. Зленко А.М. Від внутрішніх потреб до зовнішніх пріоритетів: Виступи, промови, інтерв'ю, статті. - К.:Преса України, 2002. - 346 с.
40. Зуева К. Новые концепции европейской интеграции //Мировая экономика и международные отношения. - 1996.-№ 11.-С. 94-102.
41. Івченко О.Г. Україна в системі міжнародних відносин: історична ретроспектива та сучасний стан. - К.: "РІЧ УАННП", 1997. - 756 с.
42. Камінський А. Вступ до міжнародних відносин.: Курс лекцій. - Львів: Світ, 1995 - 154с.
43. Камінський Є. Дашкевич А. Україна-США: прорив неминучий // Політика і час. - 1994. - № 10.- С. 25-31.
44. Камінський Є.С. Політика США в українському питанні (1917-1990рр.) .-К., 1993.-322 с.
45. Канцелярук Б. США – Україна. Погляд крізь європейську призму // Віче. - 1996Г.-№ 7. - С. 107-113.
46. Карбачинський О. На відстані одного кроку. Україна приєднується до центрально-європейської ініціативи // Політика і час. - 1995. - № 11.-С. 48-50.
47. Карпенко Ф.П. Рівноправна і повноправна Українська РСР у міжнародних стосунках. - Львів: Каменяр, 1987. - 76 с.
48. Киссинджер Г. Дипломатія. - М.: Ладомир, 1997. - 542 с.
49. Клименко В. Українська гетьманська держава 1918 року: її місце в українській революції //Нова політика. - 1996. - №4.- С.59-61.
50. Кононенко К. Україна і Росія. Соціально-економічні підстави для національної ідеї. 1917 - 1960. - Мюнхен, 1965. - 168 с.
51. Копиленко М.Л. Українсько-німецькі відносини: здобутки, проблеми, перспективи. - К.: НІСД, 1996. - 254 с.
52. Костенко Ю. Перші кроки: віденський вимір // Політика і час. -1996.-№ 9.-С. 15-21.
53. Крамаревський О. І мінуси і плюси. Розширення НАТОї безпека України // Політика і час. - 1996. - № 7. - С. 28-32.
54. Кремень В.Г., Табачник Д.В., Ткаченко В.М. Україна: альтернативи поступу (критика історичного досвіду). - К.: АРС-Юкрейн, 1996. - 764 с.
55. Кудряченко А. Про стан та можливості поліпшення українсько-німецьких відносин //Нова політика. - 1996. - №4. - С.45-50.
56. Кузьо Т. Украина и чеченский кризис // Политическая мысль. -
57. 1995.-Ш.-С.74-79.
58. Кузьо Т. Чеченська криза і ближнє зарубіжжя // Політика і час. -1995.-№8.-С.41-52.
59. Кулик В. Розширення НАТО і позиція Україна // Політика і час. - 1995.-№ П.-С. 54-60.
60. Кучик О. Зовнішньополітична діяльність українських урядів і міжнародне становище України в перші повоєнні роки (1921-1923 рр.) // Україна в міжнародних відносинах ХХ століття. – Львів: Світ, 1997. – С.58-70.
61. Кучик О. До питання про переговори Директорії з державами Антанти в січні-лютому 1919 р. // Питання історії міжнародних відносин. Матеріали науково-практичної конференції “Актуальні проблеми історії міжнародних відносин нового та новітнього часу”. – Одеса, 1996. – С.119 – 121.

62. *Кучик О.* Діяльність дипломатичної місії УНР в Лондоні у 1919 р. // Наукові зошити історичного факультету Львівського державного університету ім. І.Франка. – Львів: Видавничий центр ЛДУ, 1999. – Вип.2. – С.146-151.
63. *Кучик О.* Союзницька інтервенція на Україні (1918-1919). – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 1999. – 69с.
64. *Кучик О.* Українське питання в політиці Великобританії (1914-1918 // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 1999. – Вип.1. – С.53 - 61.
65. *Кучик О.* Міжнародне становище України в 1918-1919 рр. // Україна: культурна спадщина, національна свідомість / Інститут українознавства імені І.Крип'якевича НАН України. – Випуск 6: Західно Українська Народна Республіка. Історія і традиції. – Львів, 2000. – С.248 – 251.
66. *Кучик О.* Зовнішньополітичні альтернативи Української Центральної Ради // Схід. – 2001. – № 1(38). – С.32-36.
67. *Кучик О., Трофимович В.В.* Українсько-польська війна і політика Антанти (1919). – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – 60с.
68. *Кучик О.* Українське питання в зовнішній політиці держав Антанти (1917 – 1920рр.) – Львів, Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. – 256с.
69. *Мацейко Ю.* Ідеальних моделей не буває. Пошук європейської архітектури безпеки і міжнародні організації // Політика і час. - 1996.-№11.-С.28-31.
70. *Моисеєнко В., Соломатин Ю.* Україна-XXI: На распутье между Европой и Евразией, или Германия и Россия? // Віче. - 1995. -№1.-С. 139-154.
71. *Немчинов І.* Україна та Росія напередодні ХХІ століття: союз чи співіснування? // Нова політика. – 1996. - №4. - С. 51-54.
72. *Пирожков С., Чумак В.* Україна і НАТО // Політика і час. -1995. -№6.-С. 13-17.
73. *Побережний В.* Основа для оптимістичного прогнозу. Минуле і сучасне українсько-турецьких відносин // Політика і час. - 1996.-№6.-С. 10-15.
75. *Порохнявий Ю.* Проблема кордонів України // Політика і час. -1994. -№ 2.- С. 42-44.
76. *Протопопов А.С. Козьменко В.М., Елманова Н.С.* История международных отношений и внешней политики России (1648-2000): Учебник для вузов - М.: Аспект Пресс, 2003. - 343 с.
77. Россия государственные приоритеты и национальные интересы - М.: РОССПЭН, 2000- 399 с.
78. *Руденко Г.М.* Україна дипломатична. - К.: Генеральна дирекція по обслуг. інозем. Представництв, 1999. - 176 с.
79. *Симоненко Р.* Міжнародне утвердження України // Політика і час. - 1995. - № 8.- С. 65-57; № 12. - С.57-68.
80. Советская внешняя политика в годы «холодной войны» (1945-1985). Новое прочтение / Отв. Ред. Нежинский Н.Н. - М.: Международные отношения, 1995. - 288 с.
81. Современные международные отношения: Учебник для вузов / Под ред. Торкунова А.В. - М.: РОССПЭН, 2000 - 567 с.
82. *Тураев В.А.* Глобальные вызовы человечеству. Учебное пособие. - М.: Лотос, 2002.- 192с.
83. *Турянський І.* Потрібен нам берег Турецький // Політика і час. - 1995.-№10.-С. 24-29.
84. Україна-Австрія. Рівень парламентаризму, соціального партнерства, демократії // Віче. - 1996. - № 3. - С. 102-119.
85. *Устименко В. С.В.* Петлюра: «...Я вірю, що Україна як держава буде» // Віче. - 1995. - № 2.- С. 144-154.
86. *Уткин А.И.* Американская стратегия для XXI века - М.: Лотос, 2000. - 272с.
87. *Федуняк С.* НАТО и Украина // Мировые экономические и международные отношения. - 1996. - № 3. - С. 100-104.
88. *Фролов В.Л.* Вашингтон и ядерное наследство СССР // США: Экономика, политика, идеология. - 1995. - № 7. - С. 32-43.
89. *Чалий В.* Українська держава 1917-1920 рр. як суб'єкт міжнародного права // Нова політика. - 1996. - № 1.- С. 35-41.
90. *Шишков Ю.В.* Судьба британского содружества наций: воспоминание и будущее СНГ // Общественные науки и современность. - 1996. - № 3. - С. 73-85.

91. Яровий В.І. Історія західних та південних слов'ян у ХХ ст.: Курс лекцій. - К.: Либідь, 1996. – 269 с.
92. Всесвітня організація охорони здоров'я – <http://www.who.ch/>
93. Світова організація торгівлі – <http://www.wto.org/>
94. Світовий банк – <http://www.worldbank.org/>
95. Міжнародні організації системи ООН – <http://www.unsystem.org/>
96. Міжнародний комітет Червоного Хреста – <http://www.icrc.org/>
97. Міжпарламентська асамблея країн-членів СНД (МПА СНД) – <http://www.iacis.ru/>
98. Журнал «Мировые процессы» (журнал теорії міжнародних відносин і світової політики) – <http://www.intertrends.ru/three.htm>
99. ОБСЄ – <http://www.osce.org/>
100. ООН – <http://www.un.org/>
101. Представництва міжнародних організацій в Женеві – <http://geneva.intl.ch/gi/egimain/ety03.htm>
102. Програма Розвитку ООН (UNDP) – <http://www.undp.org/>
103. Рада Європи – <http://www.coe.int>
104. СНД – <http://www.cis.minsk.by/>
105. Управління Верховного комісара ООН по правам людини – <http://www.ohchr.org/english/bodies/>
106. ЮНЕСКО - <http://www.unesco.org/>

4. КРИТЕРІЇ УСПІШНОСТІ

Оцінка	Критерії оцінювання
E	Студент виявляє знання і розуміння основних положень теоретичного матеріалу. Дає правильні, але недостатньо осмислені відповіді. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, наводити окремі власні приклади на підтвердження власних думок
D	Студент вміє застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом дає відповіді логічно, допускаючи при цьому неточності.
C	Студент добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує основні положення із самостійною і правильною аргументацією.
B	Студент має повні, глибокі знання, здатний застосовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення. Вміє аргументовано використовувати отримані знання в різних ситуаціях, самостійно знаходити інформацію, ставити і розв'язувати проблеми
A	Студент має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	За національною шкалою	
		Екзаменаційна оцінка	
A	90 – 100	5	Відмінно
B	81-89	4	Дуже добре

C	71-80		Добре
D	61-70	3	Задовільно
E	51-60		Достатньо

5. ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Система контролю знань та вмінь студентів охоплює:

- Модульний контроль.

Написання студентами 2 модулів, кожен з яких оцінюється максимально у 10 балів. Оцінюється чіткість викладу та ґрунтовність відповіді.

- Самостійна робота студента полягає у підготовці доповіді відповідно до тематики й оцінюється максимально у 10 балів.

- Виступи на семінарських заняттях. Оцінювання виступів студентів здійснюється за шкалою від 0 до 5 балів.

- Підсумковий контроль.

Залік виставляється у випадку успішності студентів у семестрі не менше 26 балів. Кількість отриманих студентами балів у семестрі множиться на коефіцієнт "2".

- Залік.

Автор _____ доц. Кучик О.С.,